

نظر علما راجع به نحس بودن ماه صفر چیست؟/اهتمام بیشتر به صدقه دادن

در اعتقاد عموم شیعیان، ماه صفر معروف به نحوست است و در روایات متعددی تاکید شده که مسلمانان در این ماه از انجام کارهای مهم پرهیز کنند و نسبت به صدقه دادن توجه بیشتری داشته باشند.

در اعتقاد عموم شیعیان، ماه صفر معروف به نحوست است و در روایات متعددی تاکید شده که مسلمانان در این ماه از انجام کارهای مهم پرهیز کنند و نسبت به صدقه دادن توجه بیشتری داشته باشند.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه: در برخی از منابع آمده است که ماه صفر، معروف به نحوست است؛ به ویژه چهار روز آخر ماه که رحلت رسول الله صلی الله علیه و آله در آن واقع شده است. در چرایی منحوس بودن ماه صفر، دلایلی از جمله رحلت پیامبر اکرم (ص)، شهادت امام حسن (ع) و امام رضا (ع) در این ماه را ذکر می کنند. همچنین ابتدای ماه صفر با ورود کاروان اسرای کربلا به شهر شام مصادف است و نیز آغاز جنگ صفین در نخستین روز صفر بوده است.

در برخی از روایات اسلامی آمده است که مسلمانان از انجام کارهای مهم در ماه صفر، پرهیز کنند و برای دفع آفات و بلاهای این ماه بسیار صدقه دهند. به همین دلیل مسلمانان از این ماه به عنوان ماهی نحس و بد یمن یاد می کنند، چرا که در این ماه وحی قطع می شود. حضرت علی علیه السلام در این مورد فرموده است: با رحلت پیامبر صلی الله علیه و آله چیزی قطع شد که با فوت هیچ احدی قطع نشد.

شیخ عباس قمی هم در مفاتیح الجنان، در بخش اعمال ماه صفر و هم در وقایع الایام به موضوع نحوست ماه صفر، اشاره کرده است. در اینجا، متن گفتار این محدث بزرگ را از وقایع الایام بیان می کنیم: «بدان که این ماه (صفر) معروف به نحوست است و شاید سبب آن، واقع شدن وفات رسول خدا صلی الله علیه و آله است در آن، همچنان که نحوست دوشنبه به این سبب است و یا به جهت آن است که این ماه بعد از سه ماه حرام (ذی القعدة، ذی الحجه و محرم) واقع شده که در آن سه ماه، حرب و قتال نبوده و در این ماه (صفر)، شروع به قتال می نمودند و خانه و منازل از اهلس خالی می شد.»

از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روایت است که «هر کس بشارت پایان یافتن ماه صفر را به من دهد، من بشارت بهشت به او خواهم داد».

در نامگذاری این ماه، دو وجه ذکر کرده اند:

۱. از «صُفْرَة (زردی)» گرفته شده؛ زیرا زمان انتخاب نام، مقارن فصل پاییز و زردی برگ درختان بوده است.
۲. از «صِفْر (خالی)» گرفته شده؛ زیرا مردم پس از پایان ماه های حرام، رهسپار جنگ می شدند و شهرها خالی می شد.

برخی اعمال ماه صفر

۱- در این ماه، به دادن صدقه اهتمام بیشتری شود.

پیامبر اکرم (ص) در باب صدقه دادن می فرمایند: لبخند تو بر روی برادرت صدقه است، امر به معروف و نهی از منکر کردن صدقه است، رهنمایی کسی که راه را گم کرده صدقه است و دور کردن سنگ و خار و استخوان از راه صدقه است.

۲- به هر حال، از برای رفع نحوست، هیچ چیز بهتر از تصدقات و ادعیه و استعاذات وارده نیست و اگر کسی می خواهد محفوظ بماند از بلاهای نازل در این ماه، در هر روز این ماه ۱۰ مرتبه بخواند این دعایی را که «محدث فیض» روح الله روحه، در «خلاصة الادکار» ذکر فرمود:

یا شَدِيدَ الْقُوَى؛ و یا شَدِيدَ الْمِحَالِ یا عَزِيزُ یا عَزِيزُ یا عَزِيزُ ذَلْتُ بِعَظَمَتِكَ جَمِيعَ خَلْفِكَ قَاكُفِنِي‏ شَرَّ خَلْفِكَ یا

مُحْسِنٌ يَا مُجْمِلٌ يَا مُنْعِمٌ يَا مُفْضِلٌ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ فَاسْتَجِبْنَا لَهُ وَنَجِّنَاهُ مِنَ الْغَمِّ وَكَذَلِكَ نُجِي الْمُؤْمِنِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ! (مفاتیح الجنان)

ای سخت نیرو، و ای سختگیر! ای عزیز، ای عزیز، ای عزیز! خوارند از بزرگی ات همه خلقت. پس کفایت کن از من شرّ خلق خودت را، ای احسان بخش! ای نیکوکار! ای نعمت بخش! ای عطا ده! ای که معبودی جز تو نیست! منزّهی تو! به راستی من از ظالمانم. اجابت کردیم برایش و نجاتش دادیم از غمّ و همچنین نجات دهیم مؤمنان را، و رحمت کند خدا بر محمّد و آل پاک و پاکیزه اش!

۳- «سید بن طاووس» نقل کرده است: در روز سوم ماه صفر، دو رکعت نماز بخوان که در رکعت اوّل سوره «حمد» و سوره «اِنَّا فَتَحْنَا» (فتح) و در رکعت دوم سوره «حمد» و سوره «توحید» قرائت شود و پس از سلام نماز، صد بار صلوات بفرست و صد بار آل ابی سفیان را لعنت کن و صد مرتبه استغفار نما و آنگاه حاجت خویش را از خداوند بخواه. (ان شاء الله به هدف اجابت می رسد). (اقبال، صفحه ۵۸۷)

۴ در روز اربعین (بیستم ماه صفر) زیارت امام حسین (علیه السلام) مستحبّ است و مورد تأکید قرار گرفته. در روایتی که «شیخ طوسی» از امام حسن عسکری (علیه السلام) نقل کرده، چنین آمده است: نشانه های مؤمن پنج چیز است: به جای آوردن پنجاه و یک رکعت نماز (۱۷ رکعت نماز واجب و ۳۴ رکعت نافله) و زیارت اربعین (امام حسین (علیه السلام)) و انگشتر را بر دست راست نهادن، و پیشانی را به هنگام سجده بر خاک گذاردن و بسم الله الرحمن الرحيم را در نماز بلند گفتن.

در ادامه نظر برخی از علما در خصوص نحوست ماه صفر را می خوانید؛

آیت الله مکارم شیرازی:

ایام ذاتاً سعد و نحس ندارد مگر به خاطر حوادثی که در آن واقع شده و لذا چون در ماه صفر سه تن از معصومین علیهم السلام چشم از جهان بسته اند و همچنین مشکلاتی که برای اسرای کربلا پیش آمد، ممکن است عنوان نحس به خود گرفته باشد به علاوه چون ماه حرام تمام می شده و دوباره جنگ و نزاع در بین قبایل عرب صورت می گرفته است؛ و به هر حال می توان تاثیر آنها را با صدقه و دعا حل کرد.

آیت الله مظاهری:

قضیه نحوست برخی ایام و ساعات، از نظر شرعی، قضیه مشهوری است و انکار اصل قضیه مشکل است. از نظر عقلی هم برهان قاطع برای انکار آن نداریم، چنان که اثبات آن نیز دلیل عقلی قوی ندارد.

آن دسته که فائل به وجود ایام نحس بوده اند، برای اثبات این مطلب به قرآن کریم تمسک کرده اند که می فرماید:

«فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فَيَوْمَئِذٍ أُولَئِكَ لَنُحِسَاتٍ» [۱]

«إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فَيَوْمَئِذٍ نَحْسٌ مُسْتَمِرٌّ» [۲]

و همچنین به آیاتی برای سعد ایام تمسک کرده اند: «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبَارَكَةٍ» [۳]

همچنین روایاتی در این زمینه در خصوص سعد و نحس برخی ماه ها و روزها و ساعات وجود دارد. [۴] برخی نیز معتقدند که روز و ساعت نحس وجود ندارد و نحوستی که در قرآن کریم به آن اشاره شده است را به اعتبار مطروف دانسته اند، نه به اعتبار ظرف. بر اساس این نظریه، آن بلاى سنگین و نابود کننده که در آیات شریفه ذکر شده، نحس است و به این اعتبار، آن روزها، روزهای نحس نامیده شده اند، ولی انکار سعد و نحس ماه ها و بعضی ایام و ساعات، با وجود روایات، کار مشکلی است.

آیت الله علامه طباطبایی

نحوست و سعادت ایام وارد شده بیش از این دلالت ندارد که سعادت و نحوست به خاطر حوادثی دینی است، که بر

حسب ذوق دینی و یا بر حسب تاثیر نفوس یا در فلان روز ایجاد حسن کرده، و یا باعث قبح و زشتی آن شده، و اما اینکه خود آن روز و یا آن قطعه از زمان متصف میمنت و یا شئامت شود، و تکوینا خواص دیگری داشته باشد، سایر زمان ها آن خواص را نداشته باشد، و خلاصه علل و اسباب طبیعی و تکوینی آن قطعه از زمان را غیر از سایر زمان ها کرده باشد از آن روایات بر نمی آید، و هر روایتی که بر خلاف آنچه گفتیم ظهور داشته باشد، باید یا حمل بر تقیه کرد و یا به کلی طرح نمود.

آیت الله حاج میرزا جواد آقا ملکی تبریزی

معروف است که ماه صفر بخصوص چهارشنبه آخر آن نحس می باشد که در این مورد روایتی نداریم. شاید این نحوست بخاطر رحلت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) در این ماه و نیز این سخن پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) باشد که فرموده اند: ((کسی که مرا به تمام شدن ماه صفر مزده بدهد، او را به بهشت بشارت می دهم)) که باین ترتیب می توان این مطلب را ثابت کرد. و هنگامی که نحوست این ماه ثابت گردید باید به انجام اعمال مناسب در آن پرداخته، آن را از مراسم بزرگ مصیبت دانسته و یا خدای بزرگ در مورد نبودن آن حضرت (صلی الله علیه و آله و سلم) و از دست دادن سعادت های زمان حضور او و گمراهی مردم بعد از وفاتش مناجات نموده و از سرکشی منافقین و ستم ستعماران و پلیدی دشمنان برای او بگوید.

آیت الله صافی گلپایگانی:

به طور مطلق چنین مطلبی ثابت نیست و به طور کلی صدقه به فقیر دافع بلاست.

آیت الله فاضل لنکرانی:

دللی بر این معنا نداریم و بر فرض صحت هم با مقداری صدقه مسئله حل می شود.

آیت الله سیستانی:

برای رفع نحسی احتمالی صدقه بدهید.

آیت الله بهجت:

فی الجمله ثابت است و صدقه دادن دعاهای مأثوره نافع است.